

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 785/2016-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 8. novembra 2016 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], vo veci namietaného porušenia základných práv zaručených v čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky a práv zaručených v čl. 5 ods. 3 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Dunajská Streda v konaní vedenom pod sp. zn. Tp 33/2016 a postupom Krajského súdu v Trnave v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Tpo 79/2016 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 18. októbra 2016 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie základných práv zaručených v čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv zaručených v čl. 5 ods. 3 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Dunajská Streda (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. Tp 33/2016 a postupom Krajského súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Tpo 79/2016.

2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ je uznesením vyšetrovateľa Okresného riaditeľstva Policajného zboru Dunajská Streda (ďalej len „vyšetrovateľ“) pod ČVS: ORP-371/1-VYS-DS-2016 z 15. júna 2016 trestne stíhaný pre zločin krádeže podľa § 212 ods. 1 a 4 písm. b) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“) s poukazom na § 138 písm. e) Trestného zákona v jednočinnom súbehu s prečinom neoprávneného vyrobenia a používania platobného prostriedku, elektronických peňazí alebo inej platobnej karty podľa § 219 ods. 1 Trestného zákona.

3. Okresný súd uznesením sp. zn. Tp 33/2016 z 18. júna 2016 vzal sťažovateľa v tejto trestnej veci do väzby podľa § 72 ods. 2 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) z dôvodu uvedeného v § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

4. Žiadosťou z 18. júla 2016 adresovanou Okresnej prokuratúre Dunajská Streda (ďalej len „okresná prokuratúra“) sa sťažovateľ domáhal prepustenia z väzby na slobodu, ktorej však okresná prokuratúra nevyhovela, preto mu prípisom z 1. augusta 2016 oznámila, že jeho žiadosť predkladá na rozhodnutie okresnému súdu.

5. Okresný súd o žiadosti sťažovateľa rozhodol uznesením č. k. Tp 33/2016-26 zo 17. augusta 2016 tak, že ju podľa § 79 ods. 3 Trestného poriadku zamietol a podľa § 80 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku väzbu sťažovateľa dohľadom probačného a mediačného úradníka nenahradil.

6. Proti prvostupňovému rozhodnutiu podal sťažovateľ sťažnosť, ktorú krajský súd uznesením č. k. 5 Tpo 79/2016-32 z 8. septembra 2016 podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zamietol.

7. Podľa názoru sťažovateľa „*uvedeným postupom obidva súdy porušili*“ jeho „*základné práva vyplývajúce z čl. 5 ods. 3, ods. 4 Európskeho dohovoru o ochrane základných ľudských práv a slobôd a čl. 17 ods. 1, ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky*“.

8. Konkrétne sťažovateľ namieta porušenie svojho práva na urýchlené rozhodnutie o jeho osobnej slobode. Ako uvádza, „*celé posudzované konanie trvalo prinajmenšom 2 mesiace a 2 dni*“. Je pritom presvedčený, že „*konanie nebolo nejak zložité a patrí do bežnej agendy trestných súdov, dĺžka konania by mala byť preto posúdená so zreteľom na*“ sťažovateľovu „*osobnú situáciu a skutočnosť, že v hre bolo rovnako dôležité*“ jeho „*právo na osobnú slobodu*“.

9. Vzhľadom na uvedené sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„*1. Okresný súd v Dunajskej Strede v konaní vedenom pod sp. zn. Tp/33/2016, porušil sťažovateľove práva podľa čl. 5 ods. 3, ods. 4 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a podľa čl. 17 ods. 1, ods. 2 a 5 Ústavy SR.*

2. Krajský súd v Trnave v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Tpo/79/2016-32, porušil sťažovateľove práva podľa čl. 5 ods. 3, ods. 4 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a podľa čl. 17 ods. 1, ods. 2 a 5 Ústavy SR.

3. Uznesenie Krajského súdu v Trnave zo dňa 8. 9. 2016 sp. zn. 5 Tpo/79/2016-32 sa zrušuje, Krajskému súdu sa prikazuje, aby vo veci znova konal a rozhodol.

4. Krajskému súdu v Trnave sa prikazuje, aby ihneď prepustil sťažovateľa z väzby.

5. Sťažovateľovi sa priznáva primerané finančné zadostučinenie vo výške 1.500,- €..., ktoré je Krajský súd v Trnave povinný vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

10. Z dôvodu nepriaznivej finančnej situácie sťažovateľ požiadal o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom.

II.

11. Podľa čl. 124 ústavy je ústavný súd nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

12. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

13. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah... Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie...

14. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

15. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

16. Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

17. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané

zákonem, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

18. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03).

19. Predmetom sťažnosti je namietané porušenie základného práva na osobnú slobodu zaručeného v čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a práva na slobodu a bezpečnosť zaručeného v čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. Tp 33/2016 a postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Tpo 79/2016, ku ktorému došlo v súvislosti s rozhodovaním o osobnej slobode sťažovateľa po podaní žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu, a to tým, že všeobecné súdy o tejto žiadosti sťažovateľa nerozhodli urýchlene.

20. Podľa čl. 17 ods. 1 ústavy osobná sloboda sa zaručuje.

21. Podľa čl. 17 ods. 2 ústavy nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon...

22. Podľa čl. 17 ods. 5 ústavy do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu.

23. Podľa čl. 5 ods. 3 dohovoru každý, kto je zatknutý alebo inak pozbavený slobody v súlade s ustanoveniami odseku 1 písm. c) tohto článku, musí byť ihneď predvedený pred sudcu alebo inú úradnú osobu splnomocnenú zákonom na výkon súdnej právomoci a má právo byť súdený v primeranej lehote alebo prepustený počas konania. Prepustenie sa môže podmieniť zárukou, že sa dotknutá osoba ustanoví na pojednávanie.

24. Podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru každý, kto bol pozbavený slobody zatknutím alebo iným spôsobom, má právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd urýchlene rozhodol o zákonnosti jeho pozbavenia slobody a nariadil prepustenie, ak je pozbavenie slobody nezákonné.

25. Ústavný súd v prvom rade poukazuje na svoju judikatúru, v ktorej uvádza, že súčasťou základného práva podľa čl. 17 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru, ktoré sa týkajú práva na osobnú slobodu, je aj právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd neodkladne alebo urýchlene rozhodol o zákonnosti väzby a nariadil prepustenie, ak je táto nezákonná (pozri napr. III. ÚS 7/00).

26. Podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva väzba má mať striktné obmedzené trvanie, a preto má byť zaručená možnosť jej kontroly v krátkych intervaloch. V texte čl. 5 ods. 4 dohovoru použitý anglický výraz „speedily“ a francúzsky výraz „bref délai“ (v slovenskom preklade „urýchlene“) jasne indikuje, čo musí byť v danom prípade hlavným predmetom záujmu. Aké časové obdobia budú akceptovateľné a aké nie bude zrejme závisieť od konkrétnych okolností (Bezichieri z roku 1989, A-164, bod 21, Neumeister z roku 1968, A-8, bod 24, a Sanchez – Reisse z roku 1986, A-107, bod 55). Článok 5 ods. 4 dohovoru tým, že osobám pozbaveným slobody zaručuje právo iniciovať konanie, v ktorom môžu spochybníť zákonnosť pozbavenia slobody, im zároveň poskytuje aj právo na to, aby po začatí takéhoto konania bolo súdom urýchlene rozhodnuté o zákonnosti pozbavenia slobody a nariadené jeho ukončenie, ak sa ukáže ako nezákonné (Rehbock c. Slovinsko, rozhodnutie z 28. 11. 2000, Vodeničarov c. Slovenská republika, rozsudok z 21. 12. 2000, bod 33 – bod 36, m. m. I. ÚS 18/03).

27. Ústavný súd v prípadoch, v ktorých sa zaoberal požiadavkou neodkladnosti a urýchlenia rozhodovania o žiadosti o prepustenie na slobodu, judikoval, že aj keď sa jednotlivé lehoty z hľadiska požiadaviek neodkladnosti alebo urýchlenia posudzujú podľa všetkých okolností prípadu, spravidla lehoty rátané na mesiace sú príliš dlhé a nevyhovujú týmto požiadavkám (napr. III. ÚS 7/00, I. ÚS 18/03). V tejto súvislosti ústavný súd konštatuje, že požiadavke, aby súd bezodkladne rozhodol o zákonnosti väzby v zmysle čl. 17 ods. 2 ústavy a čl. 5 ods. 4 dohovoru, nezodpovedá lehota počítaná na mesiace, ale na týždne. Tejto požiadavke preto spravidla nemôže zodpovedať lehota konania presahujúca na jednom stupni súdu dobu jedného mesiaca a ani nečinnosť trvajúca týždne (napr. III. ÚS 126/05, III. ÚS 216/07, III. ÚS 147/2011).

28. Ako z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, sťažovateľ sa so svojou žiadosťou o prepustenie z väzby na slobodu obrátil na okresnú prokuratúru. Keďže okresná prokuratúra žiadosti nevyhovela, predložila ju okresnému súdu. Postup okresnej prokuratúry sťažovateľ v konaní pred ústavným súdom nenapáda (pozri návrh rozhodnutia – petit – sťažnosti), preto ústavný súd, súc viazaný návrhom a rozhodnutie (§ 20 ods. 4 zákona o ústavnom súde), nemohol postup okresnej prokuratúry z hľadiska urýchlenosti rozhodovania posudzovať. Zároveň ústavný súd poznamenáva, že obdobie, počas ktorého sa žiadosťou sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu zaoberala okresná prokuratúra, všeobecné súdy (okresný súd a krajský súd) nemohli žiadnym spôsobom ovplyvniť pokiaľ ide o rýchlosť konania v tejto veci, preto nemožno toto obdobie (konania okresnej prokuratúry) pripísať na ťarchu následne konajúcich súdov.

29. Podľa zistenia ústavného súdu bola žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu doručená okresnému súdu 3. augusta 2016. Hneď nasledujúci deň (4. augusta 2016) okresný súd nariadil výsluch sťažovateľa na 17. august 2016 a vykonal všetky s tým súvisiace úkony (predvolávanie sťažovateľa, obhajcu, upovedomenie príslušnej prokuratúry, zabezpečenie eskorty sťažovateľa k výsluchu a pod.). O žiadosti okresný súd rozhodol po výsluchu sťažovateľa 17. augusta 2016 uznesením č. k. Tp 33/2016-26. Proti rozhodnutiu podal sťažovateľ a jeho obhajca (██████████) ihneď do zápisnice sťažnosť. Krajskému súdu bol súvisiaci trestný spis predložený na rozhodnutie o sťažnosti

31. augusta 2016 (predkladacia správa okresného súdu z 26. augusta 2016). O opravnom prostriedku sťažovateľa rozhodol krajský súd uznesením č. k. 5 Tpo 79/2016-32 z 8. septembra 2016, ktoré bolo sťažovateľovi doručené podľa jeho tvrdenia 20. septembra 2016.

30. Obdobie od 3. augusta 2016, kedy bola žiadosť sťažovateľa predložená okresnému súdu, po doručenie mu druhostupňového rozhodnutia 20. septembra 2016 predstavuje dobu zjavne kratšiu ako dva mesiace. Okresný súd sa vecou zaoberal 28 dní (3. – 31. august 2016), pritom o žiadosti rozhodol po 14 dňoch. Krajský súd o sťažnosti rozhodol po 8 dňoch od doručenia mu spisovného materiálu a celkovo bol sťažovateľ o výsledku druhostupňového konania vyrozumený po 20 dňoch trvania tohto konania vedeného krajským súdom. Je teda evidentné, že konania o väzbe sťažovateľa na jednotlivých stupňoch nepresiahli trvanie jedného mesiaca, čo je doba ústavne akceptovateľná.

31. Poukazujúc na uvedené časové súvislosti rozhodovania o osobnej slobode sťažovateľa ústavný súd konštatuje, že postup okresného súdu, ako aj postup krajského súdu spĺňa ústavné limity pre urýchlené rozhodovanie o žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu, preto sťažnosť sťažovateľa odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

32. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími požiadavkami sťažovateľa uvedenými v petite sťažnosti, rozhodovanie o ktorých je podmienené vyhovením sťažnosti v časti namietaného porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo.

33. Odmietnutie sťažnosti ako zjavne neopodstatnenej bolo dôvodom, pre ktorý ústavný súd nepristúpil ani k preskúmvaniu splnenia podmienok pre vyhovenie požiadavke sťažovateľa o ustanovenie mu právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, keďže je evidentné, že ani jeho právne zastúpenie by nebolo spôsobilé prívodiť iný verdikt ústavného súdu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 8. novembra 2016